

se af helbredsoplysninger mv. og om krav til det mundtlige samtykke.

Til afsnit IV

Transplantation

Reglerne i kapitel 5 (§§ 16-22) om patienters medinddragelse i beslutninger finder ikke anvendelse i relation til transplantation. Patienters medinddragelse i beslutninger om transplantation er udtømmende reguleret i afsnit IV.

Reglerne i kapitel 7 (§§ 29-36) om selvbestemmelse over biologisk materiale finder ikke anvendelse i relation til transplantation.

Reglerne i kapitel 8 (§§ 37-40) om aktindsigt, i kapitel 9 (§§ 41-49) om tavshedspligt og videregivelse af helbredsoplysninger mv. i kapitel 10 (§ 51) om tolkebistand og i kapitel 11 (§ 52) om patientkontorer finder alle anvendelse i relation til transplantation.

Kapitel 12

Transplantation fra levende og afdøde personer

Transplantation fra levende personer

Til § 53

Bestemmelsen viderefører § 13 i lov om ligsyn, obduktion og transplantation mv., som ændret ved L 2000 259, jf., bilag. Efter bestemmelsen kræves samtykke til transplantation. Samtykke kan gives af personer, som er fyldt 18 år. I særlige tilfælde, kan samtykke gives af en person under 18 år, når samtykket er tiltrådt af forældremyndighedens indehaver. Samtykket kan ikke vedrøre ikke-gendanneligt væv. Bestemmelsen om, at samtykket ikke kan vedrøre ikke-gendanneligt væv er en opfølgning på ratifikationen af Europarådets konvention af 4. juni 1997 om beskyttelse af menneskerettigheder og menneskelig værdighed i forbindelse med anvendelse af biologi og lægevidenskab: Konvention om menneskerettigheder og biomedicin.

Transplantation fra afdøde personer

Til §§ 54-57

Bestemmelsen viderefører § 14 i lov om ligsyn, obduktion og transplantation mv., som ændret ved L 2001 432, jf. bilag. Efter bestemmelsen kan transplantation foretages fra en afdød, såfremt den pågældende efter sit fyldte 18. år skriftligt har truffet bestemmelse herom. Såfremt afdøde skriftligt har truffet beslutning herom, kan de pårørende ikke modsætte sig transplan-

tation medmindre afdøde har bestemt, at beslutningen er givet under forudsætning af de pårørendes accept.

I andre tilfælde må indgrebet foretages, såfremt der ikke foreligger tilkendegivelse imod indgrebet fra afdøde, og afdødes nærmeste pårørende ikke modsætter sig indgrebet. Efterlader afdøde sig ingen nærmeste pårørende kan indgrebet ikke finde sted.

”Nærmeste pårørende” afgrænses i overensstemmelse med hidtidig praksis, således at udtrykket i hvert fald omfatter ægtefælle eller samlever, slægtninge i lige linje og, alt efter de konkrete forhold, søsken. Adoptivbørn og plejebørn vil som regel jævnligt være omfattet af reglen. Bestemmelsen vil efter omstændighederne, navnlig hvor afdøde ikke har efterladt sig ægtefælle, samlever eller børn kunne omfatte slægtninge, som afdøde var nært knyttet til, eller nært besvogrede. Det er tilstrækkeligt, at der er givet samtykke fra en af de personer, der i det konkrete tilfælde kan henregnes til afdødes nærmeste. Det må dog også understreges, at der ikke kan antages at foreligge samtykke til transplantation, såfremt blot en af de personer, der hører til kredsen af afdødes nærmeste, har udtalt sig imod indgrebet, inden indgrebet er foretaget.

Vedrørende stk. 4 bemærkes, at det forudsættes, at forældremyndighedens indehaver ved afgørelsen af, hvorvidt der gives samtykke, vil tillægge det vægt, såfremt en person på 14 – 17 år (mundtligt eller skriftligt) har tilkendegivet sin holdning til organ donation.

Generelt i forbindelse med afgivelse af samtykke efter dette afsnit bemærkes, at almindelige habilitetskrav skal være opfyldt. Det vil særlig være nærliggende at frakende et samtykke betydning, når det afgives af en psykisk syg person eller af en person, der i øvrigt ikke har tilstrækkelig forståelse af betydningen af et samtykkes gyldighed.

Med bestemmelsen er det markeret, at det primært er afdødes indstilling, som er afgørende for, om der må foretages organudtagning. Kun hvor der ikke foreligger nogen tilkendegivelse fra afdøde, er de pårørendes indstilling således af betydning. Lovgivningen er således samlet udtryk for en afvejning mellem på den ene side hensynet til den enkeltes integritet og selvbestemmelse, der fuldt ud respekteres, og på den anden side hensynet til organmodtageren og de pårørende.

Der er lagt vægt på, at det må forventes, at der også fremover vil være mange, som ikke i levende live har tilkendegivet deres holdning til transplantation, således at spørgsmålet om organudtagning ikke vil kunne afgøres på grundlag af en sådan tilkendegivelse. Der opretholdes derfor en retstilstand, hvorefter afdødes nærmeste kan give tilladelse til transplantation, hvis afdøde ikke har tilkendegivet sin holdning.